

วิจัยในชั้นเรียน

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิด
การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching:
CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2567

นางรัตนภรณ์ ลอสวัสดิ์

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดวังยาง

ชื่อผลงาน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย นางรัตนารักษ์ ลอสวัสดิ์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียน วัดวังยาง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

การวิจัยดำเนินการตามกระบวนการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้กับนักเรียนจำนวน 30 คน ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล 1.2 ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ 1. ขั้น Warm Up by gathering กระตุ้นรวบรวมความคิดโดยใช้ความรู้เดิม 2. ขั้น Presentation and processing นำเสนอเพื่อคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ 3. ขั้น Practice and Apply 1 การปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ 4. ขั้น Production and Apply 2 การสื่อสารและการนำเสนอ และ 5. ขั้น Wrap Up and Self-Regulating ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ 2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน	7
องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน	7
การพัฒนาระบบการเรียนการสอน	8
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT)	9
ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	9
แนวคิดพื้นฐานของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	10
ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	11
การจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	12
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)	15
แนวคิดสำคัญของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)	15
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)	16
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์	17
ความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์	17
องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์	18
การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์	19
ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	23
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	23
ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	27

ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)	
บทที่ 4 ผลการวิจัย	29
ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	29
ส่วนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิด การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	29
ส่วนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วย แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ	30
ขั้นตอนที่ 2 ผลเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)	33
บทที่ 5 บทสรุป	34
สรุปผลการวิจัย	34
อภิปรายผล	34
ข้อเสนอแนะ	36
การนำผลการวิจัยไปใช้	36
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 เป็นหนึ่งในปรากฏการณ์ที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิต ตั้งแต่การศึกษา การทำงาน การสื่อสาร จนถึงการดำรงชีวิตประจำวันของผู้คน ทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองและการทำงานในศตวรรษที่ 21 ได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องมี ได้แก่ ทักษะ 4C การคิดเชิงสร้างสรรค์ (creativity) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การสื่อสาร (communication) และการทำงานเป็นทีม (collaboration) ซึ่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการผสมผสานทั้งเนื้อหาความรู้ (สาระวิชาหลักและความรู้สำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21) และทักษะต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงานเข้าด้วยกัน โดยผลลัพธ์เหล่านี้เชื่อมโยงกับระบบส่งเสริมการเรียนรู้รอบด้าน ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและวิธีการสอน การพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561)

ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศ เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านภาษา โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ และยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR ของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา (Use) ตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่างๆ และแม้จะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) แต่ก็ไม่ได้ละเลยเรื่องความถูกต้องของภาษา (Accuracy) แต่ในปัจจุบันครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะทางการสื่อสารด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารในสังคมโลกได้จริง มีความรู้หลักภาษาควบคู่กับการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้จากการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) และการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collaboration and Team Work) การสอนภาษาที่เน้นภาระงาน (Task-Based Instruction) นับเป็นแนวการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีความหมาย มีทักษะคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อทำกิจกรรมหรือชิ้นงานให้สำเร็จช่วยให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และทักษะภาษาที่ใช้ในสถานการณ์สื่อสารจริง ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนป้อนข้อมูลเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) ให้ผู้เรียนสร้าง

องค์ความรู้ขึ้นเองจากการเรียนตัวภาษาและการใช้ภาษาในสถานการณ์สื่อสารได้เหมาะสมผ่านกิจกรรมสื่อสารที่หลากหลาย (Communicative Activities) เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมปัจจุบันที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยยังพบว่าปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน คือ คนไทยนิยมใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการเรียนในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นสาเหตุหลักในการพัฒนาอย่างที่ควรจะเป็นไม่ได้มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษ เน้นท่องจำคำศัพท์พื้นฐานเป็นหลัก ไม่ได้เน้นไปที่การสื่อสารหรือสนทนา ใช้วัดผลการเรียนรู้เป็นการสอบ ขาดแรงบันดาลใจในการเรียนภาษา และขาดการกระตุ้นให้อยากเรียนภาษาอังกฤษ เพราะฉะนั้นเมื่อไม่มีสิ่งกระตุ้นและไม่นำมาใช้งานอย่างเป็นประจำ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย และมองว่าภาษายากที่จะเรียนรู้พูดหรือเขียนในชีวิตประจำวัน (พระมหาบัณฑิต ปณฺธิโต ครองบัวบาน, 2566) ผู้เรียนมีปัญหาด้านคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และผู้เรียนไม่สามารถบอกรายละเอียด ใจความสำคัญของเรื่องหรือวัตถุประสงค์หลักของเรื่องที่อ่านได้ ผู้เรียนไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องที่ตนอ่านและถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผู้อื่นฟังได้ นอกจากนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนของการศึกษาไทย คือ นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนส่วนใหญ่คิดวิเคราะห์ไม่เป็น และคุ้นเคยกับการเรียนท่องจำ ไม่มีการคิดต่อยอดจากความรู้เดิมที่ได้รับ

การคิดวิเคราะห์เป็นจุดเริ่มต้นของการต่อยอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ รวมไปถึงความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตไปสู่ความยั่งยืน กระบวนการคิดจึงมีความสำคัญอย่างมาก สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2541) ได้กล่าวว่าการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิด เป็นการค้นพบทางการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและในระบบกลุ่ม เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการปรับตัวของผู้เรียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2555) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการคิดในยุคศตวรรษที่ 21 ว่าทักษะที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการคิดของบุคคลและทักษะชีวิต เพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ที่มีความหมาย คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร หรือมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ สามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชีวิตจริงได้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้น การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ คือการให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้ได้นั้นผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิด และกระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญ ในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากสภาพปัญหา ผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดวังยาง ในปีการศึกษาที่ผ่านมายังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร เช่นเดียวกับผลการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก กล่าวคือ ควรมีการกระตุ้นและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน รวมถึงการคิดระดับสูงให้กับนักเรียน (โรงเรียนวัดวังยาง, 2566) ด้วยสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ได้ตระหนักถึง

ความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนและคิดว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย ผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) นั้น จะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น นับเป็นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตของแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือเอกสาขาหลักสูตรและการสอน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 1 คน เป็นครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาอังกฤษ

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท หรือเอกสาขากการวัดและประเมินผลหรือวิจัยทางการศึกษา

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดท่าทอง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล

2. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) หน่วยของแผน 2) เรื่อง 3) จำนวนชั่วโมง 4) สาระสำคัญ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สาระการเรียนรู้ 7) กระบวนการเรียนการสอน 8) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มนักเรียนตัวอย่างได้มาจากนักเรียนที่เป็นนักเรียนปกติ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ครั้งนี้ เลือกรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2567 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดวังยาง เรื่อง Around town

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์

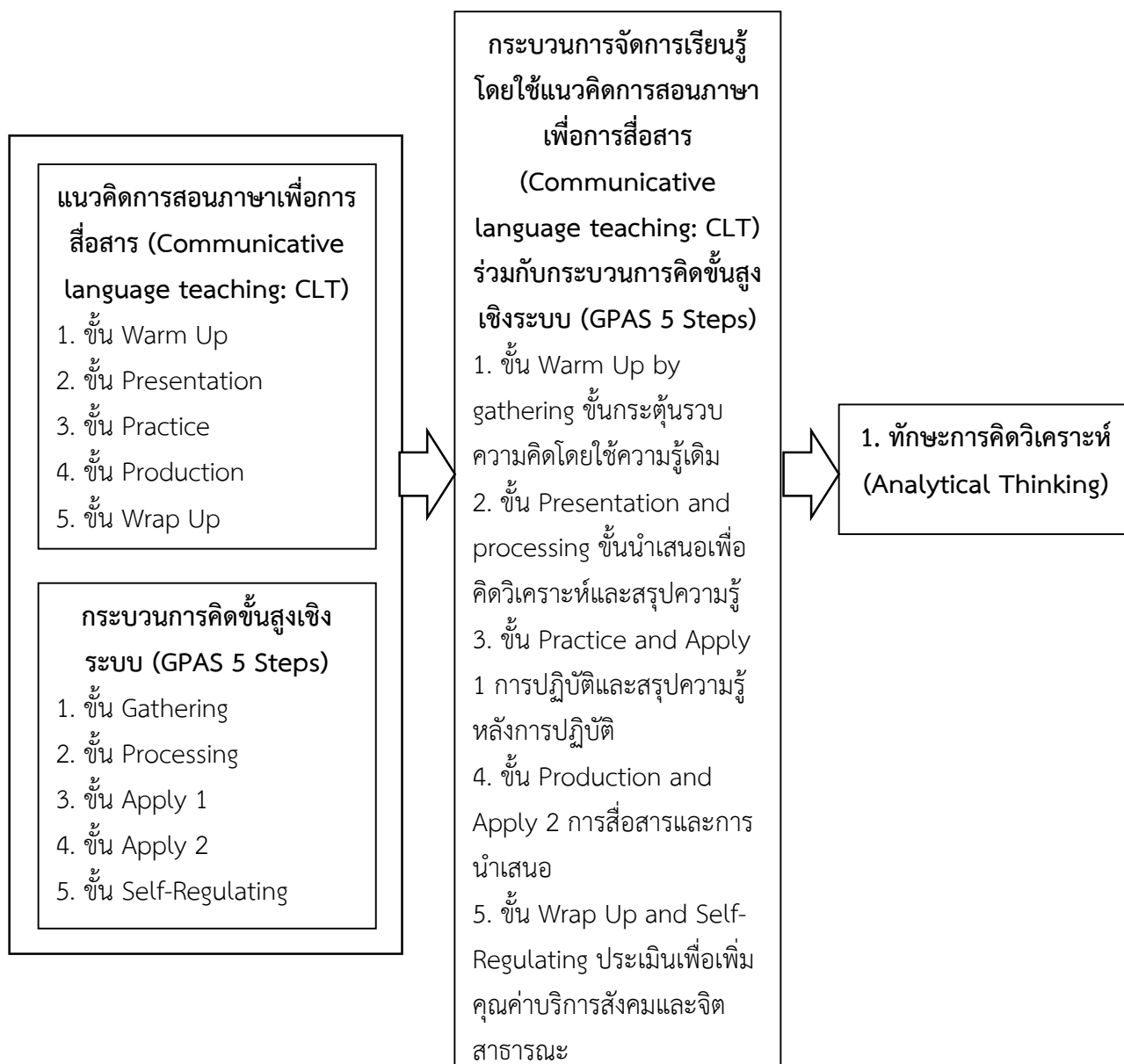
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ทางภาษาก่อนการสื่อสาร โดยใช้แนวคิดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การวัดผลและประเมินผล กระบวนการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้น Warm Up by gathering ขั้นกระตุ้นรวบรวมความคิดโดยใช้ความรู้เดิม 2. ขั้น Presentation and processing ขั้นนำเสนอเพื่อคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ 3. ขั้น Practice and Apply 1 ขั้นการปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ 4. ขั้น Production and Apply 2 ขั้นการสื่อสารและการนำเสนอ 5. ขั้น Wrap Up and Self-Regulating ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การกระทำที่ต้องใช้ความคิดหรือความชำนาญในการคิดลักษณะต่าง ๆ โดยการสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนกแยกแยะ การแปลความ การตีความ การจัดกลุ่ม และการสรุป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

Anderson (1997) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า หมายถึง กระบวนการออกแบบการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้บรรลุผล ประกอบด้วยหลักการซึ่งต้องระบุแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานวัตถุประสงค์และข้อมูลอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

Joyce and Weil (1986) (อ้างถึงใน วิชุดา มาลาสาย, 2562) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า หมายถึงแบบแผนที่นำไปใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นแนวทางในการสอนของครูที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม วิธีการคิด และวิธีการแสดงออกในการ เรียนรู้ของตนเอง

ทิศนา แคมมณี (2550) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่าหมายถึงสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญาทฤษฎีหลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่าสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ เฉพาะของรูปแบบนั้น

จากความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การจัดองค์ประกอบทางการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน ตามหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน และได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้

1.2 องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

Anderson (1997) (อ้างถึงใน วิชุดา มาลาสาย, 2562) อธิบายว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยหลักการ โดยมีแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุน ให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์

Joyce and Weil (2000) (อ้างถึงใน วิชุดา มาลาสาย, 2562) อธิบายว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยทฤษฎี หลักการและมโนทัศน์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน และผลที่เกิดกับผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น

ทิตินา แชมมณี (2550) อธิบายว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) ปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบฯ นั้น
2) มีการบรรยายและอธิบายสภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3) มีการจัดระบบ คือมีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบ หรือกระบวนการนั้น ๆ และ 4) มีการอธิบาย หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่นักการศึกษาเสนอไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) หลักการแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์แนวคิด ทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3) เนื้อหา 4) กระบวนการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้

1.3 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน

มีนักการศึกษาได้อธิบายแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

Joyce and Weil (1986) (อ้างถึงใน วิชุดา มาลาสาย, 2562) อธิบายแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และจะต้องมีการศึกษาวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ทิตินา แชมมณี (2550) ได้อธิบายขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

ศึกษาสภาพรูปแบบ

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

2. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง และป้องกันปัญหาซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบการเรียนการสอนนั้นขาดประสิทธิภาพ

3. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดที่สามารถช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย

4. จัดกลุ่มองค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

องค์ประกอบของรูปแบบ

5. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ผู้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนต้อง พิจารณาว่า องค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน และจัดลำดับองค์ประกอบให้ถูกต้องเหมาะสม

6. จัดผังจำลององค์ประกอบ โดยการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบเหล่านั้น

การทดลองใช้รูปแบบ

7. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น

ตรวจสอบแล้วจัดทำเป็นรูปแบบจริง

8. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

9. ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำผลการทดลองใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีการศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันว่าสามารถส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT)

2.1 ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวคิดของการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารได้ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนด้วย นักภาษาศาสตร์หลายท่านจึงต่างก็ให้ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่าเป็น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นที่ความหมาย (Meaning Potential) และบริบทของสถานการณ์ (Context of Situation) เท่ากับโครงสร้างของภาษารวมถึงการเรียนรู้ภาษาในสังคมด้วย (Littlewood W., 1991; Richards J. C. and Rodgers T.S., 2014) ผู้สอนต้องพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาที่สองให้กับผู้เรียน โดยการสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับภาษาและเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และทักษะที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้ความรู้ที่มีอยู่ในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์จริงที่แตกต่างกันได้ อย่างมีความหมาย ผ่านกิจกรรมการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เช่น การเล่นเกม การแก้ปัญหา และการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น และผู้เรียนมีความรู้ทางด้านรูปแบบ ความหมายและหน้าที่ของภาษา และสามารถใช้ภาษาในระดับการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และหน้าที่ที่ต่างกัน เช่น เมื่อไหร่ที่ควรใช้คำพูดที่เป็นทางการ และเมื่อไหร่ที่ควรใช้คำพูดที่ไม่เป็นทางการ (Larsen – Freeman, D. and Anderson M., 2013) หรือการเลือกใช้ภาษาในการพูดและการเขียน รวมถึงการพูดหรือเข้าใจคำพูดในบริบทที่ต่างกัน เช่น การเล่าเรื่อง การสัมภาษณ์ การรายงาน หรือการสนทนา เป็นต้น นอกจากนั้น การหาทฤษฎีต่าง ๆ

ในการรักษาบทสนทนาให้ดำเนินต่อไปโดยไม่ถูกจำกัดด้วยความรู้ของผู้พูดก็เป็นส่วนสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Richards J. C., 2006)

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสมตามบริบทของสังคมหรือสถานการณ์นั้น ๆ โดยไม่ทำให้การสนทนายุติลงโดยการไม่รู้คำหรือความหมายของผู้พูด หากมีข้อจำกัดทางการสนทนาผู้พูดสามารถแก้ปัญหาโดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้บทสนทนาสำเร็จลุล่วงไปได้

2.2 แนวคิดพื้นฐานของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ริชาร์ด (Richards, J.C., 2006) กล่าวว่าความสามารถเชิงสื่อสารนั้นประกอบด้วยความรู้ทางภาษาในมิติต่างๆต่อไปนี้

1. ความรู้ในการใช้ภาษาได้อย่างหลากหลายตามวัตถุประสงค์และหน้าที่
2. ความรู้ในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ร่วมสนทนา
3. ความรู้ในการสร้างและทำความเข้าใจในภาษาเขียนที่แตกต่างกัน เช่น การเขียน บรรยาย การเขียนรายงาน การสัมภาษณ์ และบทสนทนา เป็นต้น
4. ความรู้สำหรับใช้ดำเนินการสนทนาได้อย่างต่อเนื่องถึงแม้ผู้เรียนจะขาดความรู้หรือมีความรู้ทางภาษาไม่เพียงพอ เช่น ความรู้ในการใช้กลยุทธ์ต่างๆ

สุมิตร อังกุลวัฒนา (2540) เฉลิม ทองนวล (2554) และแสงระวี ดอนแก้วบัว (2558) ได้เสนอองค์ประกอบของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่สอดคล้องกัน คือ

1. ความรู้ความสามารถ ทางด้านภาษาและไวยากรณ์ (Grammatical or Linguistics Competence) โดยนักเรียนจะต้องมีความเชี่ยวชาญด้านกฎเกณฑ์ของภาษา คำศัพท์ รูปประโยค การออกเสียง การสะกดคำทั้งที่เป็นภาษาพูด (Verbal) และไม่ใช่ภาษาพูด (Non – Verbal) โดยมีองค์ประกอบทางภาษา คือ เสียง คำศัพท์ โครงสร้างในการสื่อความหมาย ในทักษะการฟัง ต้องเริ่มจากสามารถจำแนกเสียงไปได้จนถึงความข้อความในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษาด้วยเข้าใจในด้านทักษะการพูด จะต้องออกเสียงได้ถูกต้องและสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ด้านทักษะการอ่าน จะต้องรู้จักกลไกของการอ่านและสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ในทักษะการเขียน จะต้องรู้จักกลไกในการเขียนคือการสะกดคำการใช้เครื่องหมายวรรคตอนการเรียบเรียงประโยคและ ใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ข้อความ (Discourse Markers) ตลอดจนการเขียนข้อเขียนในลักษณะต่าง ๆ ได้

2. ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (Discourse Competence) คือความสามารถที่จะใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของสังคมโดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เช่นรู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Sociolinguistic Competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคโดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางศึกษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้องมีความเข้าใจและทำลายความเข้าใจเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบทได้ถูกต้อง

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ตลอดจนการใช้กริยาท่าทางสีหน้าและน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมายในการใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทางในคำพูดและไม่ใช้คำพูดเช่นการขยายความด้วยคำศัพท์คำอื่นที่นึกไม่ออกในขณะนั้นและการพยายามอธิบายโดยใช้กริยาท่าทางประกอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ความสามารถทางภาษาเชิงสื่อสารนั้น ไม่ใช่เพียงความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษาหรือหลักการการนำไปใช้เท่านั้น แต่ต้องรวมไปถึงความสามารถในการนำภาษานั้นไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมภายใต้สถานการณ์การสื่อสารนั้นๆ ความถูกต้องและความเหมาะสมนั้นอยู่ในลักษณะของการเข้าใจความหมายโดยรวมของสารที่สื่อออกมาได้อย่างถูกต้องตามที่ผู้ส่งสารต้องการ ซึ่งบ่อยครั้งเป็นความหมายแฝงมากกว่าความหมายตามรูปประโยคที่พูด ซึ่งความรู้และความสามารถในการด้านไวยากรณ์ ด้านภาษาศาสตร์สังคม ด้านการสัมพันธ์ข้อความ และด้านกลยุทธ์ในการสื่อสารที่บุคคลมีอยู่จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยในสามารถการสื่อสารอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้ง 4 ด้านนี้ไม่สามารถแยกจากกันได้ การสอนภาษาที่เน้นความสามารถในการสื่อสารจึงต้องสอนองค์ประกอบทั้ง 4 เหล่านี้พร้อมกัน รวมถึงระบุความสัมพันธ์และบทบาทของแต่ละด้านอย่างชัดเจน

2.3 ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

Brown and Nation (1997) ได้เสนอขั้นตอนของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การสอนรูปแบบกฎเกณฑ์ (Form-focused instruction)
2. การสอนความหมาย (Meaning-focused instruction)
3. การเปิดโอกาสในการพัฒนาให้เกิด ความคล่องแคล่วทางภาษา (Opportunity to improve fluency)

Jeremey Harmer (1998) กล่าวว่า ขั้นตอนของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความสนใจ (Engage)
2. กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ (Study)
3. กิจกรรมกระตุ้นผู้เรียน (Activate)

แต่อย่างไรก็ตาม ริชาร์ด (Richards J. C., 2006) ได้นำเสนอขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอน Presentation – Practice – Production (PPP) ได้แก่ ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึกฝน (Practice) และขั้นนำไปใช้ (Production) ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอ (Presentation) เป็นการนำเสนอโครงสร้างทางไวยากรณ์ในรูปแบบของบทสนทนาหรือข้อความสั้น ๆ ผู้สอนอธิบายถึงโครงสร้างที่จะเรียนและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนด้วย
2. ขั้นฝึกฝน (Practice) นักเรียนฝึกการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่ได้เรียนมาในรูปแบบของการฝึกซ้ำๆ หรือการทำแบบฝึกหัด
3. ขั้นนำไปใช้ (Production) นักเรียนฝึกการใช้โครงสร้างที่ได้เรียนมาในบริบทที่แตกต่างกัน โดยปกติจะใช้เนื้อหาหรือข้อมูลของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาความคล่องแคล่วในการสื่อสารด้วยรูปแบบใหม่ เช่นเดียวกับ สมิตรา อังกุลวัฒนา (2540) เฉลิม ทองนวล (2554) และแสงระวี ดอนบัวแก้ว (2558) ได้นำเสนอขั้นตอน ในการดำเนินการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

การเสนอเนื้อหา การฝึก และการนำสิ่งที่เรียนและฝึกฝนมาผลิตภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร ซึ่งสามารถพอสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) มักจะเริ่มจากทักษะในการรับสาร คือ การฟัง และการอ่าน โดยครูจะนำเสนอเนื้อหาซึ่งมีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย โดยใช้ภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง หรือ การอ่านให้ฟัง เนื้อหาที่สอนนั้นควรมีทั้งคำศัพท์และโครงสร้างที่เคยเรียนมาแล้วและเนื้อหาที่จะนำเสนอใหม่ให้นักเรียนด้วยเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่เรียน จากนั้น ครูจะกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการใช้คำถาม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในชั้นเรียน แล้วจะนำเสนอคำศัพท์ใหม่ด้วยบัตรคำ รูปภาพ หรือของจริง และนำเสนอโครงสร้างด้วยแถบประโยคหรือตาราง

2. ขั้นการฝึก (Practice) ครูเป็นผู้นำการฝึกโดยเน้นความถูกต้องของเนื้อหาภาษาเพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ การฝึกขั้นตอนนี้จะเป็นการศึกษาตามตัวอย่าง และต้องพยายามให้นักเรียนได้ฝึกอย่างทั่วถึงทั้งชั้น อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่กลุ่มเล็ก เป็นคู่ หรือคนเดียว แต่ต้องมีข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนได้ทราบว่าการออกเสียง หรือความเข้าใจในการตอบคำถามของนักเรียนนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่และต้องมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนใดบ้าง

3. ขั้นตอนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) ครูสามารถทำโดยการกำหนดสถานการณ์ในการใช้ภาษาขึ้นใหม่กับนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างอิสระซึ่งต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการฝึกแบบควบคุมตามขั้นตอนที่ 2 มาประยุกต์ใช้ให้เหมือนกับลักษณะของการใช้ภาษาสื่อสารจริง

อาจสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นก่อนนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึกฝน (Practice) ขั้นนำไปใช้ (Production) และ ขั้นสรุป (Wrap up)

2.4 การจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สมิตรา อังกุลวัฒนา (2540) และเฉลิม ทองนวล (2554) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. การใช้สื่อของจริง (Authentic Materials)

วิธีการสอนเพื่อการสื่อสารมาใช้สื่อจริงในการสอนผู้สอนอาจตัดข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์จริงๆ มาสอนและให้การบ้านโดยให้ผู้เรียนฟังการพูดจากวิทยุหรือโทรทัศน์จริงๆ เช่น การพยากรณ์อากาศ อย่างน้อยก็เคยเป็นสื่อที่นำมาจากภาษาที่ใช้จริง อีกวิธีหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ได้คือ สื่อที่ไม่มีข้อความหรือที่ไม่ต้องใช้ภาษามากนักแต่ต้องสามารถนำมาอภิปรายอย่างกว้างขวาง เช่น เมนูอาหาร ตารางเวลา เป็นต้น

2. การเรียงประโยคที่จัดวางอย่างสับสน (Scrambled Sentences)

ผู้เรียนได้อ่านข้อความซึ่งเป็นประโยคที่เรียงไว้อย่างสับสนไม่เป็นลำดับและข้อความอาจจะมาจากเรื่องที่ผู้เรียนเคยเรียนแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนเรียงประโยคใหม่ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่องที่เรียนกิจกรรมนี้จะฝึกให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับ cohesion และ coherence โดยเรียนรู้ว่าประโยคต่างๆ เชื่อมต่อกันได้อย่างไรซึ่งเป็นการเรียนรู้อีกระดับหนึ่งทางภาษาศาสตร์โดยต้องรู้การอ้างอิงย้อนหลังซึ่งเป็นตัวสำคัญในการเชื่อมข้อความให้ต่อเนื่องกัน ในการเขียนข้อความผู้สอนอาจให้ผู้เรียนได้เปลี่ยน

ประโยคในบทสนทนาใหม่ให้ถูกต้องหรืออาจให้จัดชุดรูปภาพให้เป็นเรื่องราวและเขียนประโยคประกอบเรื่องขึ้น เป็นต้น

3. เกมทางภาษา (Language Game)

มีการนำเกมมาใช้ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานและเป็นการฝึกในการใช้ภาษาอย่างดี เกมที่จะใช้ได้ดีต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ตัวเลือก (Choice) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ(Feedback)

- การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เกิดจากผู้พูดไม่ทราบว่าเพื่อนในชั้น จะทำอะไรในสุดสัปดาห์นี้
- ตัวเลือก (Choice) ผู้พูด มีตัวเลือกกว่า จะคาดการณ์ว่าเพื่อนน่าจะทำอะไรและจะใช้คำพูดว่าอย่างไร
- การให้ข้อมูลป้อนกลับ(Feedback)ผู้พูดจะได้รับข้อมูลป้อนกลับจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ถ้าประโยคที่เขาใช้ไม่เป็นที่เข้าใจ ก็จะไม่ได้รับคำตอบจากคนอื่น แต่ถ้าได้รับคำตอบก็แสดงว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นผู้อื่นเข้าใจ

4. ภาพชุดเรื่องราว (Picture Strip Story)

กิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับภาพชุดคนละหนึ่งชุด ซึ่งในกลุ่มจะให้เพื่อนดูภาพแรกแล้วให้ทายว่าภาพที่ 2 จะเกี่ยวกับอะไร ฉะนั้นจะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เกิดขึ้น และผู้เรียนในกลุ่มไม่มีใครรู้ว่าภาพที่ 2 จะเป็นอะไรเขามีตัวเลือก (Choice) ที่จะเลือกใครว่าภาพนั้นควรเป็นอะไรและจะใช้คำพูดในการถ่ายว่าอย่างไรและจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ(Feedback) อาจจะไม่ใช่ในรูปประโยค แต่เป็นลักษณะของภาพซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้กับการคาดคะเนของเขา กิจกรรมนี้เป็นเพียงตัวอย่างของการใช้เทคนิคการแก้ปัญหาในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะมีลักษณะครบทั้ง 3 ประการดังกล่าว นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆและยังได้ฝึกการสนทนาด้วย

5. บทบาทสมมติ (Role Play)

บทบาทสมมตินี้สำคัญในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพราะผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนการสนทนาในสภาพสังคมต่าง ๆ และในฐานะต่าง ๆ ในการใช้บทบาทสมมติผู้สอนจะกำหนดบทบาทของแต่ละคนโดยกำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงเป็นอะไรพูดว่าอย่างไรบ้าง หรืออีกแบบหนึ่งอาจจะกำหนดว่าผู้เรียนแสดงเป็นใครอยู่ในสถานการณ์อะไรจะพูดเกี่ยวกับอะไรแต่สิ่งที่จะพูดผู้เรียนต้องคิดเอาเองแบบหลังนี้เข้าถึงแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) มากกว่า เพราะให้ตัวเลือก (Choice) ผู้เรียนมากกว่า บทบาทสมมตินี้จะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เมื่อผู้เรียนไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะพูดอะไร ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ(Feedback) ให้ทราบว่าสิ่งที่เขาพูดสื่อสารนั้นเป็นอย่างไรด้วย

ริชาร์ด (Richards J. C., 2006) ได้สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. กิจกรรมระหว่างความถูกต้องและความคล่องแคล่ว (Accuracy Versus Fluency Activities) เป้าประสงค์หนึ่งของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดเข้าใจในการโต้ตอบอย่างมีความหมาย และคงการสนทนาให้ดำเนินต่อไปอย่างเข้าใจทั้ง ๆ ที่ถูกจำกัดด้วยความสามารถของผู้พูด ความคล่องแคล่ว

(Fluency) ถูกพัฒนาให้เป็นกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้สื่อความหมาย ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสื่อสาร ตรวจสอบความถูกต้อง และทำงานโดยหลีกเลี่ยงการขัดจังหวะบทสนทนา

นอกจากนี้การฝึกฝนความคล่องแคล่วยังคงให้ความสำคัญกับการฝึกฝนที่ถูกต้องด้วย

1. การฝึกแบบกลไก แบบมีความหมายและแบบสนทนา (Mechanical, Meaningful, and Communicative Practice)

- การฝึกแบบกลไก (Mechanical Practice) เป็นกิจกรรมการฝึกแบบควบคุมซึ่งผู้เรียนสามารถฝึกได้โดยปราศจากความเข้าใจภาษาที่พวกเขาใช้ ตัวอย่างกิจกรรมนี้คือการฝึกซ้ำๆ และการฝึกที่คงทน

- การฝึกแบบมีความหมาย (Meaningful Practice) หมายถึง กิจกรรมที่มีการควบคุมภาษา แต่ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกที่จะฝึก ตัวอย่างเช่น ในการฝึกเรื่องบุพพทในการบรรยายสถานที่ นักเรียนอาจจะต้องใช้แผนที่ที่มีถนนและอาคารต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่แตกต่างกัน นักเรียนได้รับรายการของคำบุพพท เช่น across from, on the corner of, near, on, next to แล้วให้ผู้เรียนตอบคำถาม เช่น “Where is the book shop? Where is the café?” เป็นต้น

- การฝึกการสนทนา (Communicative Practice) หมายถึง กิจกรรมที่ฝึกการใช้ภาษาในบริบทหรือสถานการณ์จริง โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่จริงในการสนทนา ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ตัวอย่างเช่น นักเรียนต้องวาดรูปแผนที่ในหมู่บ้าน และตอบคำถามเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ กัน เช่น สถานที่ที่ใกล้กับ ที่จอดรถประจำทางมากที่สุด หรือใกล้กับร้านกาแฟมากที่สุด เป็นต้น

2. กิจกรรมให้ข้อมูล (Information Gap) เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การสื่อสารแบบสถานการณ์จริงจะเกิดขึ้นจริงในห้องเรียน ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝนไปตามรูปแบบของภาษาโดยการใช้แหล่งของภาษาและการสื่อสารเพื่อที่จะได้ข้อมูลนั้น ๆ ในการทำกิจกรรมนี้ นักเรียนต้องใช้แหล่งภาษาที่พวกเขามีนำมาใช้ในการสื่อสารอย่างมีความหมาย

3. กิจกรรมจิ๊กซอว์ (Jigsaw Activities) กิจกรรมนี้ได้มาจากหลักของการให้ข้อมูล โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีข้อมูลเป็นของตนเองในการทำให้กิจกรรมนั้นสมบูรณ์ ชั้นเรียนต้องต่อชิ้นส่วนเข้าด้วยกันเพื่อที่จะได้เนื้อความที่สมบูรณ์

การวัดและประเมินผล

สำหรับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น การวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมการสอนอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ครูอาจใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของตนเองส่วนนักเรียนก็อาจจะใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเอง เป็นต้น ดังนั้น การวัดและประเมินผลจำเป็นต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทางการเรียนการสอน ถ้าจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการประเมินผลก็ย่อมมุ่งวัดและประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายของผู้เรียนด้วย

อาร์เธอร์ ฮิวส์ (Arther Hughes, 1987) ได้แบ่งการสอบออกเป็น 4 ประเภทคือ แบบสอบวัดความสามารถทางภาษา (Proficiency Test) แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา (Achievement Test) แบบสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางภาษา (Diagnostic Test) และแบบสอบเพื่อจัดระดับความสามารถทางภาษา (Placement Test)

การทดสอบเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการสอน ดังนั้นรูปแบบการทดสอบจึงต้องสอดคล้องกับรูปแบบการสอน โดยทั่วไปการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนนั้นอาจจะใช้การทดสอบความสามารถของผู้เรียนทางด้านองค์ประกอบของภาษา เช่น เสียงศัพท์ไวยากรณ์ และอาจจะเป็นการทดสอบทักษะต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของการทดสอบ ดังนั้นการทดสอบความชำนาญทางภาษาที่ดีที่สุด คือ การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ที่ใช้ในชีวิตจริง รีเบคก้า เอ็ม วาเลท (Rebecca M. Valette, 1977) มีความเห็นว่าการทดสอบความสามารถในการสื่อสารควรเน้นที่ความสามารถของผู้เรียนที่จะสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ การวัดความสามารถไม่ใช่ดูจากความถูกต้องเกี่ยวกับภาษา แต่เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะพูดหรือเขียนหรือเข้าใจข้อความได้

สรุปคือความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถโดยรวมและต้องบูรณาการเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริงและไม่สามารถทดสอบด้วยแบบทดสอบไวยากรณ์การอ่านได้ ดังนั้นการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจึงไม่ควรจะทดสอบเพียงในด้านความรู้เกี่ยวกับภาษาเพียงอย่างเดียว แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพต้องแสดงให้เห็นว่าผู้ทดสอบต้องการที่จะใช้ภาษาอย่างไร เกณฑ์ตัดสินความสำเร็จไม่ใช่ความถูกต้องตามแบบแผนแต่เป็นประสิทธิผลในการสื่อสารเพื่อนำภาษาไปใช้จริง (use) การปฏิบัติตนในสถานการณ์การสื่อสารเป็นสิ่งที่วัดประสิทธิผลของผู้เรียน ไม่ใช่มีความรู้ในทางไวยากรณ์ (usage) และ แบบทดสอบจึงต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้ภาษาตามหน้าที่ทักษะและความรู้เกี่ยวกับภาษา

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

3.1 แนวคิดสำคัญของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดสำคัญของกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบไว้ ดังนี้ ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย (2559) กล่าวว่า “กระบวนการเรียน การสอน GPAS 5 Step ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2561) มีจุดเน้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง เริ่มจากการที่ครูออกแบบการเรียนรู้โดยครูต้อง กำหนดว่านักเรียนจะสรุปความรู้จากเรื่องที่เรียนเป็นข้อความรู้ จากการเรียบเรียงความคิดของตนเอง ในการสรุปความคิดรวบยอด” พรพรรณ ศรีท้าววงศ์ (2562) กล่าวว่า กรอบการพัฒนาการคิดโดยใช้ กระบวนการ GPAS เกิดขึ้นจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการหา รูปแบบแนวทางในการพัฒนาการคิดให้กับผู้เรียน จึงเริ่มต้นด้วยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยมี โกวิท ประวาลพุกษ์ เป็นที่ปรึกษา ทำการศึกษา ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ จากนั้นคณะทำงานสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเหล่านั้นได้กรอบ การพัฒนา หรือโครงสร้างทักษะกระบวนการคิด 4 ประการ คือ การรวบรวมและเลือกข้อมูล (Gathering) การจัดกระทำข้อมูล (Processing) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Applying) และการกำกับ ตนเอง (Self - Regulating) เรียกอ ย่ ๆ ว่า GPAS โดยนำอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของโครงสร้าง ทักษะกระบวนการคิดนั้นมาใช้ และต่อมา สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2564) ได้นำกระบวนการเรียนรู้แบบ 5 Steps มาบูรณาการเข้ากับโครงสร้างทักษะการคิด GPAS เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Step โดยเพิ่มเติมขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill) เข้าไปในขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ

(ม.ป.พ.) กล่าวว่า กระบวนการคิด ขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถ ถักทอความรู้ ทักษะกระบวนการ และค่านิยมอย่างกลมกลืนในกระบวนการขั้นต่าง ๆ โดยไม่ติดกับ เนื้อหาวิชาจึงสามารถนำไปใช้ ได้กับทุกวิชาและการเรียนรู้ที่ต้องใช้ศาสตร์ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ ความถนัดด้านใด สามารถเริ่มจากคำถาม ข้อสงสัยของตนหรือของกลุ่ม แล้วแสวงหาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ที่เป็นหลักการแล้วนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์ใช้ สร้างผลงาน นวัตกรรมที่ 21 นำไปใช้ประโยชน์กับชุมชน มีการประเมินกำกับตนเอง ประเมินผลที่เป็น คุณค่าต่อสังคม รวมทั้งสิ่งที่ ต้องพัฒนาต่อไป เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง ของชุมชน แล้วจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะของนักเรียนซึ่งสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลง ตนเองและสังคม ดังนั้น กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนา สมรรถนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางของการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างอนาคตที่ดี

3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

นักวิชาการหลายท่านได้ลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบไว้ ดังนี้

ยุวรัตน์ นักทำนา (2563) กล่าวว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ GPAS 5 Steps มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ ขั้นรวบรวมข้อมูล (Gathering) ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) ขั้นปฏิบัติ และสรุป ความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge) ขั้นสื่อสารและ นำเสนอ (Applying the Communication Skill) และขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและ จิตสาธารณะ (Self - Regulation)”

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2564) ได้สรุปขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล เริ่มจากคำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สังเกต สงสัย กระตุ้น ความสนใจ ตระหนัก ในปัญหา ตั้งสมมุติฐาน ตั้งข้อสงสัย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาคัดเลือกและ จัดเก็บเพื่อนำไปสู่ การกระทำให้เกิดความหมายต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ เป็นการจัดกระทำข้อมูล โดยใช้แผนภาพความคิด มาช่วยจัดความคิดให้เป็นระบบ เช่น การจำแนก การจัดกลุ่มจัดลำดับ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงสัมพันธ์ และ เชื่อมโยงสู่โครงสร้างความคิด คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมเชิงบวก นำไปสู่การออกแบบสร้างทางเลือก ตัดสินใจและวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ เขียนขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลงมือทำ จริง โดยมีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาให้เกิดผลดีกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน สรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด แบบแผน หลักการ และนำกระบวนการ ทักษะ และหลักการไปขยายความรู้สู่ท้องถิ่น และสังคมที่กว้างไกลออกไปจนถึง ระดับโลก

ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ นำร่องรอยการคิด การคิดสร้างสรรค์ที่หลอมรวมคุณธรรม ค่านิยมเชิงบวก ร่องรอยการทำงาน การแก้ปัญหา จนเกิดผลงานที่มีคุณภาพกว่าเดิม มีคุณค่ามากกว่าเดิม จนสามารถ สรุปเป็นหลักการนำเสนอเป็นรายงาน การอภิปราย การบรรยาย เอกสารเผยแพร่จัดทำเป็น Video Presentation หรือเผยแพร่ผ่าน Website

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า บริการสังคมและจิตสาธารณะ เป็นการพัฒนาการประเมินเชิงระบบเพื่อให้เห็นจุดอ่อนจุดแข็งของกลไก ทีมงาน และตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไข และปรับเปลี่ยนคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่จะขยาย ประโยชน์ คุณค่าให้ถึงสังคมทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นพลเมือง ความเป็นพลโลก สิ่งแวดล้อมโลก จนตกผลึกเป็นตัวตนกลายเป็นบุคลิก มีเหตุผล รักสิ่งแวดล้อม สังคม ชชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตรงตามสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และตัวชี้วัด ครอบคลุมทั้ง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล และ ความเป็นพลโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างสมบูรณ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (ม.ป.พ.) กล่าวว่า การสอนแบบ Active Learning แนวคิด GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Gathering รวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 Processing จัดระบบข้อมูล

ขั้นที่ 3 Applying (1) ปฏิบัติและสรุปความรู้ (Applying and Constructing the Knowledge)

ขั้นที่ 4 Applying (2) สื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

ขั้นที่ 5 Self - Regulation ประเมินเพิ่มคุณค่า

สรุปได้ว่า กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริม และพัฒนาให้มีกระบวนการคิดขั้นสูง ผ่านกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนได้มาซึ่งชิ้นงานหรือ นวัตกรรมของผู้เรียนที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศ ตามที่สถาบันพัฒนา คุณภาพวิชาการ (พว.) (2564) ได้พัฒนาไว้เป็นขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสังเกต รวบรวม ข้อมูล ขั้นที่ 2 ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า บริการสังคมและจิตสาธารณะ

4. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์

4.1 ความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์

มีนักการศึกษาหลายท่านทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้หลายท่าน ดังนี้

ทิศนา ขัมมณี (2545) ได้ให้ความหมายของคำว่าคิดวิเคราะห์ คือ การคิดที่ต้องใช้คำตอบแยกแยะข้อมูลและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง

สุวิทย์ มูลคำ (2550) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือ เหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือ สิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง การคิดในการจำแนกแยกแยะข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญ แก่นแท้ องค์ประกอบหรือหลักการของเรื่อง นั้น ๆ ทั้งที่อาจแฝงซ่อนอยู่ภายในสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏได้อย่างชัดเจน รวมทั้งหาความสัมพันธ์ และความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร อาศัยหลักการใด จนได้ความคิด เพื่อนำไปสู่ การสรุปการประยุกต์ใช้ การทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

วิชรา เล่าเรียนดี และคณะ (2560) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูด หรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด สามารถอธิบายเหตุผล ระบุปัญหา ระบุความเชื่อมโยง สามารถจำแนกส่วนประกอบ ต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและประเมินผลหรือเพื่อสรุปอย่าง เหมาะสม

จากความหมายการคิดวิเคราะห์ของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ สามารถที่จะหาความสำคัญ ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือเรื่องราวเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในเรื่องใด เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวว่าองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของ สิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ ข้าว ข้อความหรือเหตุการณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญ ต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่างระหว่าง ข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญ ในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์อยู่โดยอาศัยหลักการใด

อนนก พ.อนุกุลบุตร (2554) ได้กล่าวถึงประเภทของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการคิดอย่างแยกแยะว่าสิ่งสำเร็จรูปที่พิจารณานั้น มีชิ้นส่วน องค์ประกอบ เนื้อหาอะไรบ้าง สิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ เป็นหัวใจ เป็นส่วนประกอบย่อย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการคิดค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย ในระบบนั้น ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร เกี่ยวข้องกับสิ่งสำเร็จรูปทั้งหมดอย่างไร องค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันมากหรือน้อย

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการคิดแบบพิจารณาทั้งองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทุกส่วนแล้วค้นหาหลักการกฎเกณฑ์ที่ทำให้องค์ประกอบเหล่านั้นคัมกันอยู่จนเป็นระบบหรือเป็นสิ่งที่สำเร็จรูปอยู่ได้ และบรรลุวัตถุประสงค์หลักของระบบนั้นได้

บลูม (Bloom, 1956) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะสำคัญๆ ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญสิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กันสัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

3. การวิเคราะห์เชิงหลักการ หมายถึงการค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นด ารงอยู่ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีหลักการอย่างไร

ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์จากนักการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการวิเคราะห์ว่า สิ่งที่อยู่นั้นอะไรสำคัญหรือมีบทบาทมากที่สุด ชาติสิ่งนั้นเกิดผลอย่างไร สิ่งใดเป็นเหตุ สิ่งใดเป็นผล เหตุใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงของข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร อาศัยหลักการใด เหตุใดถึงเป็นเช่นนั้น

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ความรู้ หลักการและทฤษฎีและส่วนสำคัญในเรื่องนั้นว่า สัมพันธ์กันโดยอาศัยหลักการใด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่ได้จากการสังเคราะห์ไปใช้ในการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียน

4.3 การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์

ทิตินา แชมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น จะต้องประเมิน ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล

2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูลเนื้อเรื่องได้ตามหลักเกณฑ์

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมกิจกรรมสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน แนวทางในการประเมินผลกระบวนการคิดสามารถจำแนกได้เป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ ดังนี้

1. การประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบ

1.1 การใช้แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นลักษณะแบบทดสอบมาตรฐานที่มีผู้สร้างไว้แล้วสำหรับใช้วัดความสามารถในการคิด สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบการคิดทั่วไป และแบบทดสอบการคิดเฉพาะด้าน

1.2 การสร้างแบบวัดการคิดขึ้นใช้เอง แบบทดสอบมาตรฐานสำหรับการคิดที่นิยมใช้กันทั่วไปนั้น บางครั้งอาจไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการวัดของท่าน ซึ่งท่านเองก็สามารถสร้างแบบทดสอบการคิดขึ้นใช้เอง เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการวัดของท่าน

2. การประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดนั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างแยกกันไม่ได้ เพราะผู้สอนจะต้องท าหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลควบคู่กันไปด้วย

อชิรกาญจน์ ดอกไม้ (2557) กล่าวว่า การวัดความสามารถทักษะการคิดวิเคราะห์ทำได้ด้วยการใช้แบบสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์บุคลิกภาพ ความถนัด และความสามารถในด้านต่าง ๆ หรือใช้การสังเกตภาระงานที่ปฏิบัติจากการเขียนเรียงความ การแก้ปัญหาในสถานการณ์เหมือนจริง และการรวบรวมในแฟ้มสะสมงาน อีกทั้งมีขั้นตอนในการด าเนินกิจกรรมการระบุปัญหา การตั้งสมมติฐาน การตรวจสอบสมมติฐาน การสรุปอ้างอิงโดยใช้ตรรกศาสตร์และการประเมินสรุปอ้างอิง ซึ่งจะบ่งชี้ถึงความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์สามารถท าได้ด้วยการใช้แบบทดสอบและการประเมินผลตามสภาพจริง และการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การวิเคราะห์หลักการ

4.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวถึงคุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่วิเคราะห์
2. มีความช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม
3. มีความสามารถในการตีความ
4. มีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

วัชรรา เล่าเรียนดี (2555) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

1. มีความรอบคอบและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. มีความสามารถในการอ่านและเลือกใช้เหตุผลทันที.
3. ยึดเป้าหมายเป็นหลักในการคิดแก้ปัญหา
4. สามารถใช้ความรู้เดิมและใช้คำง่าย ๆ ในการอธิบายสาระความรู้ที่ยากให้เข้าใจง่าย
5. สามารถแยกประเด็นย่อยจากปัญหาใหม่ เสนอวิธีแก้ปัญหาได้หลายวิธี

6. กระตือรือร้นที่จะแสวงหาคำตอบและความหมายของสิ่งต่าง ๆ
7. สามารถนำความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องมาใช้แก้ปัญหาได้
8. มีความอดทนและแสวงหาวิธีแก้ปัญหาอย่างระมัดระวังและเป็นระบบ

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาคำตอบ มีความสามารถในการตีความ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ และมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผลน่าเชื่อถือ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการหลายท่านได้วิจัยเกี่ยวกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบไว้ ดังนี้

ยุวรัตน์ นักทำนา (2563) ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้ แนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้ แนวคิด GPAS 5 Steps 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการจัดกิจกรรมชมรมดนตรี สร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps 3) เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติดนตรีสร้างสรรค์ก่อนและ หลังการจัดกิจกรรมชมรมดนตรี สร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps 4) ศึกษาผลการจัดกิจกรรม ชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เลือกเรียนชมรมดนตรี สร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 24 จำนวน 30 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นการจัด การเรียนแบบผลของการเรียนและ เลือกเรียนตามความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมชมรมดนตรี สร้างสรรค์ แบบวัดความรู้ดนตรีสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการปฏิบัติดนตรี สร้างสรรค์ แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์ โดยใช้ แนวคิด GPAS 5 Steps ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ความรู้ดนตรีสร้างสรรค์ของนักเรียน หลัง ได้รับการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ทักษะการปฏิบัติดนตรีสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังได้รับการจัด กิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .05 4. ผลการจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ 5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม ชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ ที่ได้กำหนดไว้

รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคม ศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ กระบวนการ GPAS 5 Steps ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ ดังนี้ 1.) ดัชนี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2.) ดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป 2.) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน 3.) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนอานาจเจริญพิทยาคม จำนวน 26 คน ได้มาโดย การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบย่อย จำนวน 10 ชุด แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 10 ชุด แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ชุด แบบประเมิน ความพึงพอใจและแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.52 – 0.68 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.42 – 0.55 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.66 สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนใช้สูตร t - test (Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนา แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ กระบวนการ GPAS 5 Steps มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.17/85.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดัชนี ประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 0.7041 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 25 คิดเป็น ร้อยละ 70.41 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความความพึงพอใจในการจัด การเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิง ระบบ (GPAS 5 Steps) พบว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปรับใช้กับ กิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสามารถพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้กล้าคิด ลงมือทำ และสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรม เป็นของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำการจัดการเรียนรู้ด้วย กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ (GPAS 5 Steps) มาใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียดในการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้ กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 1 คน ครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาอังกฤษ

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลหรือวิจัยทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

3. แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งสร้างจากศึกษาทฤษฎีแนวคิด และการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาประกอบด้วย รูปแบบการสอน (Instructional Model) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ทักษะการคิดวิเคราะห์

1.2 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) และกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้นั้นผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

1.3 การศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน

1.4 วิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และ เนื้อหาในรูปแบบการเรียนการสอน

1.5 การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นเอกสารที่เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 12 แผน โดยผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้และการวัดและ ประเมินผล ซึ่งการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.5.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

1.5.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.5.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาเรียน โดยแบ่ง ออกเป็น 12 แผนการจัดการเรียนรู้

1.5.4 สร้างแผนการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5.5 นำแผนการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอต่อที่ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังยาง เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนการสอน แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5.6 นำแผนการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพของแผนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า Rating Scale แบบ ลิเคิร์ต 5 ระดับ และคำถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ที่มีความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ที่มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

แปลผลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.5.7 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 หากคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

1.7 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดท่าทอง จำนวน 30 คน ในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยกำหนดเกณฑ์ค่า ดัชนีประสิทธิผล ไม่ต่ำกว่า 0.50 หรือร้อยละ 50 จึงถือว่ามีความประสิทธิผล

1.8 ผู้วิจัยแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน และจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 กำหนดจุดประสงค์การประเมิน เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาในองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบ

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินและกำหนดรูปแบบของการประเมิน

2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนมีลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและส่วนที่เป็นปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยส่วนที่เป็นมาตราส่วน ประมาณค่า จัดแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังยางพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังยาง

2.5 นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามนั้นไว้ใช้ได้

2.6 นำแบบประเมินไปแก้ไขปรับปรุง จากนั้นนำไปจัดทำแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ฉบับสมบูรณ์

3. แบบวัดทักษะในการคิดวิเคราะห์

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตร สถานศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนวัดวังยาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะในการคิดวิเคราะห์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ จากการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โรงเรียนวัดวังยาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังยาง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังยาง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดย พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องจุดประสงค์

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องจุดประสงค์

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า แบบทดสอบวัด ทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 จำนวน 16 ข้อ จากแบบทดสอบทั้งหมด 20 ข้อ

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดท่าทอง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพหา ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบรายข้อ

3.7 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ เป็นรายข้อ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบแบบทดสอบวัด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านเกณฑ์มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.29 – 0.79 และ มีค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.29 – 0.86

3.8 คัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ที่ผ่านเกณฑ์กำหนด เพื่อมาหาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.83 นำแบบทดสอบ วัดการคิดวิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ ไปใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคำนวณหาค่าความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยการนำแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มา หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยมีเกณฑ์ คือ 0.50 ขึ้นไป

$$\text{ค่าดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{จำนวนคะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps)

แหล่งข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มนักเรียนตัวอย่างได้มาจากนักเรียนที่เป็นนักเรียนปกติ

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

แบบแผนการทดลอง

ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest - Posttest)

Gr ₁	O ₁	X	O ₂
-----------------	----------------	---	----------------

เมื่อ Gr₁ หมายถึง กลุ่มหนึ่ง

O₁ หมายถึง การทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนการใช้รูปแบบการสอน

X หมายถึง การใช้รูปแบบการสอน

O₂ หมายถึง การทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการใช้รูปแบบการสอน

วิธีการดำเนินการ

1. นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ฉบับก่อนเรียนไป ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังยาง จำนวน 12 คน

2. ดำเนินการสอนนักเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 ปฐมนิเทศ โดยผู้วิจัย ชี้แจงทำความเข้าใจถึงรูปแบบการเรียนการสอนและ แนวทางการวัดและประเมินผล

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

2.3 เก็บข้อมูลระหว่างเรียน จากการสังเกตบรรยากาศและสภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียน

3. เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ใช้แบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนก่อนหลัง การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพของแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างแบบแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักการ

มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง บริบทจริง และได้วิเคราะห์ปัญหานั้น เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ แบบแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการวางแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติจริงทุกครั้ง มีการเสนอแนะข้อมูลร่วมกัน การจัดระบบและจัดลำดับก่อนหลัง ตลอดจนการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนก่อนอย่างจริงจัง ก่อนลงพื้นที่ปฏิบัติจริง

2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และนำปัญหามาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหา จนถึงสามารถปรับใช้ได้เหมาะสม โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกต การลงมือปฏิบัติการทำทนายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่จากเพื่อน และผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าจึงทำให้เกิดการพัฒนาตัวเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้น Warm Up by gathering ขั้นกระตุ้นรวบความคิดโดยใช้ความรู้เดิม

- เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียนของการเรียนภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการที่จะเรียนในเนื้อหาใหม่ ซึ่งผู้สอนจะเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนไปสู่ความรู้ในเนื้อหาใหม่ โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต การตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม เมื่อครูผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียน

2. ขั้น Presentation and processing ขั้นนำเสนอเพื่อคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้

- ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ข้อมูลทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ใหม่หรือโครงสร้างทางภาษาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย โดยผู้เรียนนำข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนมาวิเคราะห์แล้วสรุปเป็นความรู้ความเข้าใจโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง (Accuracy) แล้วนำข้อมูลไปวางแผนการปฏิบัติในขั้นต่อไป

3. ขั้น Practice and Apply 1 การปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ

- ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองมาจากการวิเคราะห์มาแล้วในขั้นนำเสนอเพื่อคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (Fluency) ในขั้นนี้จะเน้นการการฝึกปฏิบัติและลงมือทำร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งผู้เรียนจะสามารถช่วยกันฝึกฝนและเรียนรู้การแก้ปัญหาาร่วมกันที่อาจเกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติได้

4. ขั้น Production and Apply 2 การสื่อสารและการนำเสนอ

- ในขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและการแก้ปัญหามาใช้ในสื่อสารในรูปแบบของสถานการณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนอชิ้นงาน เป็นต้น

5. ขั้น Wrap Up and Self-Regulating ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ

- เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้วให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในผลงาน สามารถขยายผลหรือต่อยอดความรู้ เพื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

การวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้เป็นการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	n = 3		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
1. หลักการของรูปแบบ			
1.1 ครอบคลุมแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่นำมาใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบสัมพันธ์กัน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 ผังมโนทัศน์มีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์			
2.1 วัตถุประสงค์ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 วัตถุประสงค์เหมาะสมกับผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กระบวนการเรียนการสอน			
3.1 เหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 ขั้น Warm Up by gathering ขั้นกระตุ้นรวบความคิดโดยใช้ความรู้เดิม	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 ขั้น Presentation and processing ขั้นนำเสนอเพื่อคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 ขั้น Practice and Apply 1 ขั้นการปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 ขั้น Production and Apply 2 ขั้นการสื่อสารและการนำเสนอ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.6 ขั้น Wrap Up and Self-Regulating ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
4.1 ดำเนินตามแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 วิธีการวัดและเครื่องมือมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 เกณฑ์การวัดและประเมินมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D.=0.00) และเมื่อพิจารณาภาพรวมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการด้านวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D.=0.00)

ตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	n = 3		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านเป้าหมายการเรียนรู้			
1. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบชัดเจน ครบถ้วนเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดถูกต้องเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
3. สาระสำคัญมีรายละเอียดชัดเจน เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนถูกต้อง มีการระบุทักษะศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
6. ชิ้นงาน/ภาระงาน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
7. วิธีการวัดผลและเครื่องมือวัดผลสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8. มีการกำหนดเครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจนเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.88	0.34	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
9. เนื้อหาในกิจกรรมมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ชัดเจน เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนรู้นำสู่พฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
11. กิจกรรมกระตุ้นคิด สร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้สอดคล้องกับวิธีสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	4.67	0.58	มากที่สุด

รายการประเมิน	n = 3		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
12. มีวิธีการให้นักเรียนใช้ในการสื่อสารผลการปฏิบัติงาน	4.67	0.58	มากที่สุด
13. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีการปรับประยุกต์ใช้ความรู้ และเผยแพร่	5.00	0.00	มากที่สุด
14. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน	4.67	0.58	มากที่สุด
15. มีการกำหนดร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงว่านักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	4.71	0.46	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.80	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า แผนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D.=0.40) และเมื่อพิจารณาภาพรวมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเป้าหมายการเรียนรู้และด้านด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากการเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบได้ ดังนี้

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	12	2.50	1.38
หลังเรียน	12	6.83	2.41

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.38 และ 2.50 ตามลำดับ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินการวิจัยที่ได้ดำเนินการสามารถสรุปและปรากฏผลดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D.=0.00) และแผนการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D.=0.40)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งเน้นเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดการเรียนการสอนได้ทุกเนื้อหา (Free Content) ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนนี้ จึงไม่มีองค์ประกอบด้านเนื้อหาแต่มีองค์ประกอบเพียง 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของ

รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและเห็นแนวทางขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับโสภิตา คำด้วง (2565) ที่กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนฟังและพูดภาษาอังกฤษตามแนวคิดการเชื่อมโยงภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถเรียนได้ทุกเนื้อหา ดังนั้นจึงมีองค์ประกอบเพียง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล ทำให้ได้หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2553) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ และความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ คุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามีความสอดคล้องในทุกองค์ประกอบและมีความเหมาะสมของรูปแบบ ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด

2. ด้านการเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) ที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นอย่างนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละแผนการสอนนั้นมีแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น ทั้งนี้จากการประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญให้ระดับคุณภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งอาจทำให้เชื่อได้ว่าถ้าจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553) ที่กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์สามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์อันหลากหลายและบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน กิจกรรมที่ครูจัดให้อยู่ในรูปแบบ การตั้งคำถาม การสังเกต การสืบค้น การทำนาย สอดคล้องกับแนวคิดของภพ เลหาไพบูลย์ (2540) และซอลดา พันธุเสนา (2539) ที่กล่าวถึงลักษณะคำถามที่ดีควรมีความหมายชัดเจน ไม่คลุมเครือใช้ภาษาที่ฟังเข้าใจง่าย ๆ ชัดเจน เจาะจง เมื่อผู้เรียนฟังคำถามแล้วจะเข้าใจอย่างถูกต้อง ครูจัดให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ยั่วให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ได้คิดวิเคราะห์ ด้วยการระดมสมองเพื่อวางแผน ค้นหาคำตอบ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2552) ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาหรือสถานการณ์เป็นหลักนั้น จะเน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อค้นหาวิธีและทางเลือกในการแก้ปัญหา เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี กระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิมและดึงข้อมูลเดิม ที่มีอยู่ในหน่วยความทรงจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ในขั้นการฝึกคิดวิเคราะห์เพื่อดำเนินการค้นหาเพื่อตรวจสอบปัญหา สมมติฐาน กำหนดแนวทางเลือกที่เป็นไปได้ และรวบรวมข้อมูล ซึ่งขั้นนี้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดลักษณะกระบวนการคิดวิเคราะห์โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ฝึกการคิดเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนฝึกการคิดวิเคราะห์ตามสถานที่

กำหนดให้ 2) ฝึกการคิดเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนนำเสนอผลการคิดของตนต่อกลุ่มเปรียบเทียบผลการคิดวิเคราะห์ของตนเองกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปคำตอบของกลุ่มย่อยตามสถานที่กำหนด หลังจากการคิดเป็นกลุ่มย่อยแล้ว ผู้เรียนแต่ละกลุ่มต้องจัดทำผลงานจากศึกษาเพื่อนำไปเสนอต่อกลุ่มใหญ่ในขั้นของการสะท้อนความคิด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

1.1 ครูควรมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนรายบุคคลให้มากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในการคิดกับนักเรียนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

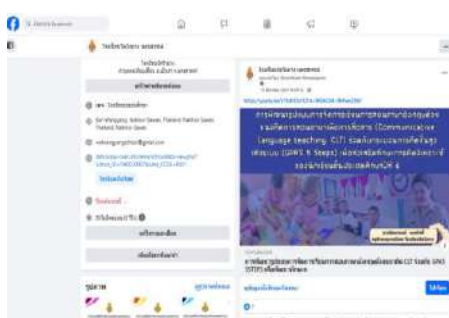
1.2 ควรหาโอกาสให้นักเรียนได้พบปะกับเจ้าของภาษาตามบริบทของโรงเรียน เช่น การทัศนศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีเจ้าของภาษาหรือใช้สื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีความกล้าที่จะคิดวิเคราะห์และใช้ภาษาด้วยความมั่นใจ การวิจัยครั้งต่อไปอาจนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ไม่กล้าสื่อสารและขาดโอกาสในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

การนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้หลักการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) ร่วมกับกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บนเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน และยังได้รับการคัดเลือกผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นแบบอย่างได้จากผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้วิจัยได้เผยแพร่ผลงานผ่านช่องทาง Youtube และ Facebook ของทางโรงเรียนวัดวังยาง เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจในการพัฒนางานต่อไป

บรรณานุกรม

- เฉลิม ทองนวล. (2554). *คู่มือพัฒนาการเรียน และการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- ชอลดา พันธุ์เสนา. (2539). *เทคนิคการตั้งคำถาม*. เอกสารประกอบการอบรมระยะสั้น. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทเท็กซ์ แอนด์เจอร์นัลพับลิชชิง จำกัด.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี (2552). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี (2553). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญา:ทางรอดจากความหายนะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). *การพัฒนาการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์.
- พรพรรณ ศรีหาวงศ์. (2562). *การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS*. วิทยานิพนธ์ ศษ. ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระมหาบัณฑิต ปณฺธิโต ครองบัวบาน. (2566). *ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 English Learning Problems in the 21st Century*. วารสารธรรมเพื่อชีวิต, 30(1), 43-57
- ภพ เลหาไพบุลย์ .(2540). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ยุรัตน์ นักทำนา. (2563). *การจัดกิจกรรมชมรมดนตรีสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 10(3), 1
- โรงเรียนวัดวังยาง. (2566). *รายงานการประเมินตนเอง Self – Assessment Report : SAR*.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). *คู่มือพลเมืองดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับบริษัท กูเกิล (ประเทศไทย) จำกัด.
- วัชร เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: บริษัท เพชรเกษมพรินต์ กรุป จำกัด.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2555). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด*. นครปฐม : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2559). *การเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 13(2), 24-38.

- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2561) *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ยุกระดับคุณภาพการเรียนรู้ แบบ Active Learning ตามแนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาหุปัญญาและสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑* ขับเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ ๔.๐. สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2564). *เอกสารการอบรมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สู่การสร้างนวัตกรรม ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุมิตรา อังวัฒนากุล. (2540). *การสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- แสงระวี ดอนแก้วบัว. (2558). *ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภิตา คำด้วง (2565). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฟังและพูดภาษาอังกฤษตามแนวคิดการเชื่อมโยงภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อเนก พ.อนุกุลบุตร. (2554). *สอนให้คิดเป็น Teach to Think*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อีทีเบสจำกัด.
- อชิรกาญจน์ ดอกไม้. (2557). “*ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับผังความคิดวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายของเราที่มีผลต่อสมรรถนะทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต*”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Anderson, H. (1997). *Conversation, language, and possibilities: A postmodern approach to therapy*. Basic Books.
- Arther Hughes. (1987). *Testing for Language Teachers*. Cambridge University Press
- Bloom B S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals – Handbook I: Cognitive Domain*. New York: McKay.
- Harmer, J. (1998). *How to teach English*. Harlow: Longman.
- Joyce and Well. (2000). *Model of Teaching*. 6th Edition, Boston: Allyn and Bacon.
- Larsen – Freeman, D. and Anderson M. (2013). *Techniques and Principles in Language Teaching*.
- Littlewood, W. (2002). *Communicative Language Teaching*. 22nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J.C. & Rodgers, T.S. (2014). *Approaches and methods in language teaching (3rd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ต่อยอดคำศัพท์ใหม่เพิ่มเติมจากการเรียนด้วยการทำแผ่นป้าย Bingo เกี่ยวกับสถานที่ ผ่านเว็บไซต์ Canva

เรียนรู้คำศัพท์วลีในการบอกทิศทางด้วยการสร้างสรรค์ผลงานผ่านเว็บไซต์ Canva

แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบผังเมืองจำลองของตนเอง

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดในการทำ Mind Mapping เพื่อช่วยในการบอกทิศทาง

แต่ละกลุ่มเตรียมการสร้างเมืองกระดาษจากแบบผังเมืองจำลองของตนเอง

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผังเมืองที่สร้างเสร็จมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยให้แสดงบทบาทสมมติเป็น
เจ้าของเมือง เพื่อตอบคำถามนักท่องเที่ยว

ภาคผนวก

